

Kustversterking Flaauwe Werk te Goedereede

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

2 november 2005 / rapportnummer 1642-29

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Kustversterking Flauwe Werk te Goedereede

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Kustversterking Flauwe Werk te Goedereede,

uitgebracht aan de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

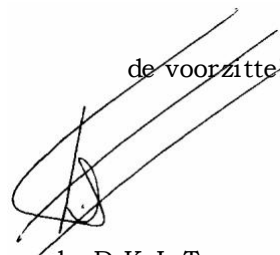
Kustversterking Flauwe Werk te Goedereede,

de secretaris

ir. F.D. Dotinga

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 2 november 2005

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

uw kenmerk
DGWM 2005/11673

uw brief
31 augustus 2005

ons kenmerk
1642-24/Do/jr

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Kustversterking Flauwe Werk te
Goedereede

doorkiesnummer
(030) 234 76 24

Utrecht,
2 november 2005

Geacht college,

Bij brief van 31 augustus 2005 stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Kustversterking Flauwe Werk te Goedereede¹. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

INLEIDING

Het Flauwe Werk ten noorden van Ouddorp in de gemeente Goedereede is aangemerkt als één van de zwakke schakels in de kustverdediging, omdat niet voldaan wordt aan de wettelijke veiligheidsnorm van 1/4000 per jaar. Het Waterschap Hollandse Delta heeft het voornemen om de dijk ter plaatse van het Flauwe Werk te versterken. Om dit te realiseren dient de provincie Zuid-Holland een verbeteringsplan op grond van de Wet op de waterkering vast te stellen. Alvorens dit besluit plaatsvindt wordt een m.e.r. doorlopen.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in *Ons eiland Goeree Overflakkee* op 1 september 2005². Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het advies bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie heeft kennis genomen van de adviezen en inspraakreacties⁴. De Commissie heeft op 21 september 2005 de locatie bezocht en daarbij aanvullende mondelinge informatie verkregen van gemeente, provincie en initiatiefnemer.

¹ Zie bijlage 1.
² Zie bijlage 2.
³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.
⁴ Zie bijlage 4.

AANVULLENDE ASPECTEN VOOR HET MER

De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Aangezien de startnotitie reeds uitgebreide informatie geeft of juiste aanzetten geeft tot in het MER te rapporteren aspecten, beperkt de Commissie zich in dit advies alleen tot daarop aanvullende aspecten die ook behandeld dienen te worden in het MER.

Beleidskader

Kustvisie. Geef in het MER kort aan hoe het project zich verhoudt tot het *Integraal Ontwikkelingsperspectief voor de Zuid-Hollandse Kust* (provincie Zuid-Holland, 2005).

Verplaatsingsgebied recreatie. Geef in het MER aan in welk stadium de planologische besluitvorming over de verplaatsing van de verblijfsrecreatie Goedereede zich bevindt, alsmede welke informatie komt uit de m.e.r.-procedure die daarvoor wordt doorlopen⁵. Presenteer de randvoorwaarden die deze verplaatsing mogelijk stelt aan het voornemen voor de kustversterking van het Flaauwe Werk.

Habitattoets/passende beoordeling. In de startnotitie wordt een passende beoordeling voorgesteld voor de zeewaartse alternatieven. De Commissie adviseert om eerst te bezien of significante gevolgen te verwachten zijn. Alleen indien significante gevolgen op voorhand niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten is een passende beoordeling nodig⁶.

Soortenbescherming. In de startnotitie wordt voorgesteld de effecten op beschermde soorten in het MER te beschrijven. Geef in het MER globaal aan welke beschermde planten- of diersoorten voorkomen in of nabij het plangebied en of sprake kan zijn van verstoring ervan⁷. Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora en faunawet (Ffw) en motiveer in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden. De Commissie raadt aan om de voor de ontheffing benodigde informatie gelijktijdig met het MER te laten toetsen.

Compensatie Tweede Maasvlakte. De natuurcompensatieprojecten voor de Tweede Maasvlakte zijn reeds concreet bepaald en volgens de Commissie niet voorzien bij het Flaauwe Werk⁸. Geef aan waarop een mogelijke bijdrage aan de compensatieopgave voor de Tweede Maasvlakte gebaseerd is (zie startnotitie, blz. 30).

⁵ Zie ook de reacties van Den Hollander Advocaten namens Recreatiepark "De Klepperstee", van het college van B&W van de gemeente Goedereede en van de Vereniging voor Eigenaren en/of Exploitanten van Recreatieterreinen te Ouddorp (VEERO) (bijlage 4: nrs. 7, 3 en 8), die respectievelijk wijzen op de concrete beleidsbeslissing in het *Streekplan Zuid-Holland zuid* over het verplaatsingsgebied recreatie, op het voorontwerp-bestemmingsplan waarin de gemeente dit planologisch regelt en op de afspraken die bestuurlijk reeds gemaakt zijn.

⁶ Zie ter toelichting ook bijlage 5 bij dit advies en zie voor meer informatie de website van het ministerie van LNV: www.minlnv.nl/natuurwetgeving.

⁷ Speciale aandacht verdienen de zeldzame soorten: deze staan in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Ffw en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75 Ffw). Geef ook aan welke beschermde soorten op de zogenaamde *Rode lijsten* staan.

⁸ Zie ook de reactie van Den Hollander Advocaten namens Recreatiepark "De Klepperstee" (bijlage 4: nr. 7), die hierop wijst.

Alternatieven

In de startnotitie staat beschreven welke alternatieven in het MER aan de orde kunnen komen. De Commissie mist hierbij een beschouwing over de rol en effectiviteit van de strekdammen en eventuele veranderingen hieraan in (varianten van) alternatieven.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Omdat de milieueffecten van oplossingsrichtingen/alternatieven op dit moment nog niet in beeld zijn, is in dit stadium nog niet te bepalen welke kan dienen als (basis voor) het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA). Het MMA dient zich volgens de Commissie met name te richten op de ruimtelijke kwaliteit, in het bijzonder op natuur: bestaande waarden ontzien en nieuwe waarden ontwikkelen.

Effecten

Andere kustvakken. Het versterken van de kustverdediging van het Flauwe Werk zal er mogelijk toe leiden dat voor aangrenzende kustvakken de onderhoudskosten toenemen (vergelijk de situatie bij de Hondsbossche Zeewering in de kop van Noord-Holland). Oplossingen voor het Flauwe Werk moeten dan ook in nauwe samenhang worden gezien met de ontwikkeling van de aangrenzende kustvakken. Ook wordt het instandhouden van een vloeiende kustlijn mogelijk beïnvloed. Ga in het MER op deze aspecten in.

Hydraulische randvoorwaarden. Het MER dient duidelijk aan te geven welke hydraulische randvoorwaarden worden gehanteerd. Geef hierbij ook inzicht in de wijze waarop rekening gehouden gaat worden met mogelijke veranderingen in golfhoogte en golfperiode in de toekomst, bijvoorbeeld in de vorm van toeslagen op bestaande ruimtebeslagen of reserveringen.

Hydrologische effecten/watertoets. Presenteer in het MER ook de effecten op de waterkwaliteit/kwantiteit in het achterliggende gebied. Dat is van belang voor de diverse gebruiksfuncties (waaronder met name de landbouw) en voor de potenties voor de ecologische verbindingzone.

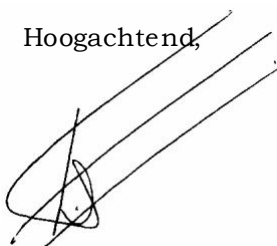
Monitoring, evaluatie en vervolgstappen

Aangezien er ter plaatse van het Flauwe Werk nog veel onzekerheden bestaan over de kustmorfologische processen en de effecten daarop van ingrepen (o.a. versterking van de kustlijn, maar ook bijvoorbeeld het 'kierbesluit' om de Haringvlietsluizen open te zetten), raadt de Commissie aan in het MER zicht te bieden in de beoogde opzet van monitoring. Geef aan:

- hoe deze methodisch zal plaatshebben;
- op welke momenten rapportages naar verwachting beschikbaar zullen zijn;
- hoe dit een rol kan spelen bij vervolgingrepen of aanpassingen.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned below the salutation.

dr. D.K.J. Tommel
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Kustversterking Flauwe Werk
te Goedereede

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Kustversterking Flaauwe Werk te Goedereede

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 augustus 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	
provincie HOLLAND ZUID	Commissie voor de milieueffectrapportage Postbus 2345 3500 GH UTRECHT
DIRECTIE GROEN, WATER EN MILIEU afdeling Vergunningen	
CONTACTPERSOON ir. J.W. Grevink DOORKIESNUMMER 070 - 441 69 36 E-MAIL grevink@pzh.nl	ONS KENMERK DGWM 2005/11673
PROVINCIEHUIS Zuid-Hollandplein 1 Postbus 90602 2509 LP Den Haag	UW KENMERK -
TELEFOON 070 - 441 66 11 FAX 070 - 441 78 26 WEBSITE www.zuid-holland.nl	BIJLAGEN -
	DATUM 31 augustus 2005
	ONDERWERP startnotitie van Waterschap Hollandse Delta voor versterking Flauwe werk te Goedereede.
	Hierbij zenden wij u een exemplaar van de op 9 augustus 2005 ontvangen startnotitie met betrekking tot bovengenoemde onderwerp.
	Gelet op artikel 7.14, tweede lid van de Wet milieubeheer zien wij uw advies ten aanzien van de op te stellen richtlijnen uiterlijk 5 weken na datum einde inzage tegemoet. Een exemplaar van de kennisgeving is te uwer informatie bijgevoegd.
	Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, voor dezen,
	
	mw. mr. J.M. Grasveld-Beijnen Hoofd Bedrijfsbureau Vergunningen
Tram 9 en bus 65 en 88 stoppen bij het provinciehuis. Vanaf station Den Haag CS is het tien minuten lopen. De parkeerruimte voor auto's is beperkt.	
	AFDELING VERGUNNINGEN IS ISO-9001-GECERTIFICEERD

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in "Ons eiland Goeree Overflakkee" d.d. 1 september 2005

provincie **HOLLAND**
ZUID

1642-03

Kennisgeving
Inspraak startnotitie milieueffectrapportage

Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben, ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport, op 9 augustus 2005 een startnotitie ontvangen van Waterschap Hollandse Delta voor versterking Flaauwe werk te Goedereede.

De zeedijk het Flaauwe Werk voldoet niet aan de veiligheidsnorm en is één van de prioritaire zwakke schakels langs de kust van Zuid-Holland. De versterking van deze zeedijk vindt plaats over een lengte van 2,75 km.

Mer op maat

Door de provincie Zuid-Holland wordt een "Mer op maat" beleid gevoerd. De grondgedachte hiervan is dat inhoud en procedure worden toegesneden op de belangrijkste gevolgen voor het milieu, de keuzemogelijkheden van de initiatiefnemer en de beleidsvrijheid van de bevoegde instanties. In dat kader achten wij de volgende milieu-aspecten overwegend van belang.

Verbetering en versterking van de zeewering is noodzakelijk uit oogpunt van veiligheid.

De nabijheid van de gevoelige gebieden, het Habitatgebied Duinen Goeree en het Vogelrichtlijngebied Voordelta, vormen de bijzondere omstandigheden waardoor gekozen is een m.e.r.-procedure te volgen.

Procedure

Voor dit project zal door het Waterschap Hollandse Delta een planstudie worden opgesteld, dat door Gedeputeerde staten van Zuid-Holland op basis van artikel 7, juncto artikel 20 Wet op de waterkering (Wow), volgens de geldende Besluit-m.e.r. (onderdeel D categorie 12.1) dient te worden goedgekeurd. Ten behoeve van de besluitvorming over de goedkeuring dient door het Waterschap Hollandse Delta een Milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland stellen de richtlijnen op waaraan het MER zal moeten worden voldoen.

Zienschijzen

Een ieder kan tot en met 3 oktober 2005 schriftelijk en/of mondeling zienschijzen over de inhoud van de nog op te stellen richtlijnen naar voren brengen. Schriftelijke zienschijzen kunt u indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag, onder vermelding van DGWM 2005/11673. Daarbij kan worden verzocht om persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Voor het naar voren brengen van mondelinge zienschijzen kunt u contact opnemen met de mer-coördinator de heer ir. J.W. Grevink, tel.nr. (070) 441 69 36.

Inzage

De startnotitie voor de m.e.r.-procedure ligt met ingang van 5 september 2005 tot en met 3 oktober 2005 op werkdagen ter inzage tijdens kantooruren:

- bij de Directie Groen, Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, kamer D 405, Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag, tel.nr. (070) 441 78 69;
- In gebouw De Maas van Rijkswaterstaat, Directie Zuid-Holland, Boompjes 200 te Rotterdam, tel.nr. (010) 402 64 02/61 74;
- In het gemeentehuis van Goedereede, Tramlijnweg 2 te Ouddorp, tel.nr. (0187) 49 15 00.

Inlichtingen

Voor overige inlichtingen kunt u zich wenden tot de m.e.r. coördinator de heer ir. J.W. Grevink, tel.nr. (070) 441 69 36 of tot de projectondersteuner mevrouw J. Barbier, tel.nr. (070) 441 78 69.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Hollandse Delta

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Besluit: verbeteringsplan op grond van de Wet op de waterkering

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D12.1

Activiteit: versterking van de kustverdediging Flauwe Werk te Goedereede

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 1 september 2005

richtlijnenadvies uitgebracht: 2 november 2005

Bijzonderheden: Aangezien de startnotitie reeds uitgebreide informatie geeft of juiste aanzetten geeft tot in het MER te rapporteren aspecten, beperkt de Commissie zich in het richtlijnenadvies alleen tot daarop aanvullende aspecten die ook behandeld dienen te worden in het MER.

Het advies gaat met name in op:

- uitwerking van de habitattoets/passende beoordeling;
- de onderhoudskosten voor aangrenzende kustvakken;
- de monitoring van de kustmorfologische processen en mogelijke vervolgstappen na realisatie van de kustversterking.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. J.H.J. van der Gun

prof. dr. P. Hoekstra

drs. Y.J. van Manen

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

ir. F.D. Dotinga

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050926	Vissersvereniging Zuid West i.o.	Stellendam	20051004
2.	20050921	Stichting Duinbehoud	Leiden	20051004
3.	20050915	College van B&W gemeente Goedereede	Ouddorp	20051004
4.	20050930	W. Leeuwestein	Schiedam	20051004
5.	20050928	Vereniging voor Natuur- en Landschapsbescherming Goeree Overflakkee	Middelharnis	20051004
6.	20050930	Fam. Lagerwerf	Ouddorp	20051004
7.	20050930	Den Hollander Advocaten namens Recreatiepark "De Klepperstee"	Ouddorp	20051004
8.	20050930	Ver. voor Eigenaren en/of Exploitanten van Recreatieterreinen te Ouddorp (VEERO)	Ouddorp	20051017
9.	20051003	J. Grinwis	Ouddorp	20051017

BIJLAGE 5

Passende beoordeling Natuurbeschermingswet en toets EHS

Voor de Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden geldt dat een passende beoordeling uitgevoerd dient te worden, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben. Kijk ook naar cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten, waaronder bestaand gebruik. Omdat er onduidelijkheid bestaat over de vereisten⁹, adviseert de Commissie om de passende beoordeling op te nemen in het MER.

Presenteer voor de beschermde gebieden:

- de namen van de gebieden;
- de grondslag voor de bescherming:
 - Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn op grond van artikel 10a Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw);
 - beschermd natuurmonument: art. 10 Nbw;
 - Ecologische Hoofdstructuur (*Nota Ruimte*).
- de begrenzingen op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied én:
 - de afstanden hiervan tot de beschermde gebieden,
 - of een duidelijk schaalniveau van het kaartmateriaal waaruit dat is af te leiden.

Geef bovendien:

- per Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied: op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage I van de Habitatrichtlijn), welke beschermde soorten (bijlage II van de Habitatrichtlijn) of welke vanwege de Vogelrichtlijn (bijlage I) beschermde soorten het gebied zich heeft gekwalificeerd als speciale beschermingszone. Geef ook aan of er sprake is van prioritair natuurlijke habitats en/of soorten op grond waarvan deze gebieden zijn gekwalificeerd (indien dit het geval is en deze worden aangetast, dan dient ontheffing bij de Europese Commissie te worden aangevraagd). Geef de instandhoudingsdoelstellingen. Bepaal of de provincie of de minister van LNV vergunningverlener is voor het project of plan;
- in geval van beschermde natuurmonumenten gelegen buiten de Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden (ex art. 10 Nbw): het beschermingsregiem en welke consequenties dit heeft voor het voornemen. Bepaal of de provincie of de minister van LNV vergunningverlener is voor het project of plan;
- in geval van Ecologische Hoofdstructuur: het van toepassing zijnde beschermingsregiem en welke consequenties dit heeft voor het voornemen.

⁹ In de Natuurbeschermingswet 1998 staat in art. 19f lid 2 dat de passende beoordeling onderdeel kan uitmaken van de m.e.r. De memorie van toelichting bij deze wet is stelliger, namelijk dat de passende beoordeling deel uitmaakt van de m.e.r. In het wetsvoorstel voor Strategische Milieubeoordeling (SMB) staat dat de passende beoordeling deel moet uitmaken van de SMB.

Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets doorlopen te worden. Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Kustversterking Flauwe Werk te Goedereede**

Het Flauwe Werk ten noorden van Ouddorp in de gemeente Goedereede is aangemerkt als één van de zwakke schakels in de kustverdediging, omdat niet voldaan wordt aan de wettelijke veiligheidsnorm van 1/4000 per jaar. Het Waterschap Hollandse Delta heeft het voornemen om de dijk ter plaatse van het Flauwe Werk te versterken. Om dit te realiseren dient de provincie Zuid-Holland een verbeteringsplan op grond van de Wet op de waterkering vast te stellen.

ISBN 90-421-1638-2